

Franckesche Stiftungen zu Halle

Biblij Cžeska. W sta||rem miestie Prazskem || Wytisstiena

Severin, Paul

Praha, 1537

k Ziduom

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:gbv:ha33-1-228822](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:ha33-1-228822)

K Židuom.

Prošym tebe za syna swého / kteréhož sem porodil v wězení / On nezýma. Kterýž byl někdy tobě ne vžitečný / ale giž y tobě y mně vžitečný / kteréhož sem poslal k tobě : Protož ty přigmi gey jako střeva má. Kteréhož to yá chcel sem při sobě nechati / aby mně místo tebe posluhowal v wězení / kteráž trpím pro Cžtení. Ale bez rady twé nechcel sem nic učiniti / aby dobree twé nebylo jako bez děky / ale z dobree wuole.

Ueb gest snad proto odšel nachwili od tebe / aby geho nawěky přiyal / giž ne jako služebníka / ale místo služebníka bratra naimilejšího zvláště mně mileho / a mnohem wíce tobě y podle těla y w Pánu. Protož mášli mně za towarýše / přigmiž geho jako mně : Pakliť gť co proti tobě zawinnil / a neb gest něco dlužen to mně připiš : Já Pawel psal sem swau rukau / yáť nawratím : Ať nedím tobě / že y ty sám sebe gšy mi dlužen : Tak bratře ať yá požiwu tebe w Pánu / wčssyž střeva má w Krystu.

Daušfání mage oposlussenstwu twém psal sem tobě / wěda že y nadto což prawím učiniš : Připrawiž mi také hospodu / neb na děgi mám / že strže modlitby wasse nawracen budu wám : Pozdrawuge tebe Epafras spolu wězeň muoy w Krystu Gežússy / Marek a Krystarkus / Demas a Lukass pomocníky moji : Milost Pána našeho Gežússe Krysta se wšsemi wámi / Amen.

Skonáwa se Epistola Swateho Pawla k Filemonowi.

Przedmluwa Swateho Jeronyma na Epistolu Swateho Pawla k Židuom.

Ayprw má powědjino býti / pročž Apóstol Pawel w této Epistole píše ne zachowáwa obyčej swého / aby a neb slovo gména swého / a nebo

duostogenstwu věadu / položil : Tatoť gest příčina : Ueb psal k těm kterých z obřezaných wvěřeli : Jakož to Apóstol pohanský / a ne židovský : Wěda také gich pychu / a swau pokoru on vřazugie / za slaužení věadu swého nechcel předložiti : Ueb týmž obyčejem také Jan Apóstol pro pokoru w Epistole své pro tauž příčinu gména swého ne předložil : Protož wyprawuge se / že tuto Epistolu Apóstol židuom / yazykem židovským napsánu poslal / kterýchž to smysl a řád zachowáwage. Lukass Ewangelišta po smrti Blahoslaueneho Apóstola Pawla Křesťu řeči wyložyl :

Židuom Apóstol dokazuje / že starý Zákon giž přestal a wyprazdnen gest : A yakee gest nový zákon dokonalosti : Také že Krystus prawý Buoh a prawý člověk gestit smřice mezi Bohem otcem a mezi lidmi pšše gim. Kapitola. XIII.

Blade o wywýssení Krysta Gežússe / kterýž gest nový zákon wydal / že gest rowný otcy w wěčnosti / w podstatě / w duostogenstwu / a mnohem wčssij nadewšsecky Anděly.

Kapitola. I. uja!

Oslícnie a mno-

hy mi obyčej / někdy Buoh a mluwil otcuom strže Proroky. Nayposleze pak za těchto dnij mluwil gť nám strže Syna swého / kteréhož ustanowil dědicem wšsech wěcy / strže kteréhož učinil y wěky / kterýžto gsa blestem sláwy / a obrazem podstaty geho / zdržuge wšsecky wěcy slowem mocy swé / očistění hřihnow čine / sedij na prawicy welebnosti nawyšostech : Tým lepšij nad Anděly učiněn / čijm rozdílneji nadně gméno dědicné obdržal.

Ueb kterému gest kdy z Anděluo / ržekl. xalm II. Syn muoy gšy ty / yá sem dnes zplodil tebe : A opět. Já budu gemu za otce / a on bude mi

24

E za syna: A opet kdyz wuodij prworozemcho na otfesle zemé/dij. Y klanéte se genu w ssyckni Andele Bozj: A k Andeluom zagiste dij. Kteryz cini duchy swe Andely/a sluzebnyky swe plamen ohne: Ale k synu prawj: Stolice twa Boze nawely wkuow / prut prawosti/prut Královstwj tweho: Nilo wal gsy sprawedlnost a w nenawisti mel sy neprawost: Protoz pomazal tebe Buoh/Buoh twuoy olegem wressenij nad spolu v castnky twé.

E A ty Pane napočátku založyl gsy zemi. a dýlo rukau twých sau nebesa: Onať pominau/aleť zuostanes/a wssicka jako rucho zwersegi/a jako odew zménis ge/a zménena budau: Ale ty sám tyž gsy/a lěha twa nezhybau: A k kterému gest kdyz Ande-

D luow/tekl: Sed na prawicy mé/dokawadz nepoložim nepřatel twých podnoze noh twých: Wssak wssyckni sau sluzebny duchowé/postlani k službě/pro ty kteryž dēdictwj přigijmagj spasenij:

¶ Okazuje Apostol/že Klowého zákona od Krysta wydaného/potřebj gest poslauchati: A že vnučenj geho nenj genu napřekajfu.

¶ Kapitola. II.

A Kotož musíme my hoyněgi zachowawati/to což gime slýchali/aby z nás to newypadlo: Neb poněwadž ta ržec kteraž sřeze Andely powědjna gest byla pewná/a každe přestupenij/a neposlusstwj wzalo sprawedliwou odměnu odplaty/kteraž pak my wwarugeme se pomsty zamestkameli tak weliké spasenij: Kterez kdyz se nayprwě začalo wyprawowati sřeze Pána od těch kteryž sau slýchali na nás wtworzeno gest/potworzowanijm Božjím/znamenijm/a zážraky/a diwy/a rozličnými mocmi/a rozdelowanijm Ducha swateho/podlé wuole geho.

B Aleso Buoh ne poddal Andeluom bu-
daucyho otfesla zemského/okteremj to mlu-
wíme: Ale swědčyl gest na gednom mýstie
geden/ržka. Co gest člowěk je pomnijs na-
ného/a neb Syn člowěka/že nawssicwuges
gey: Malickos geho menssjo učinil než
Andely/slawni a ctij korunowal gsy geho/a
wstanowil gsy geý nad dýlem rukau swých:
Wsscky wěcy poddal gsy pod nohy geho:

že gest pak wsscky wěcy poddal genu/nic
gest nepozuostawil kterez by nebylo poddano
gemu: Ale nynj gessce newidíme aby genu
wsscky wěcy poddany byly: Toho pak kte-
ryž to malo menssij učiněn gest než Andele/
Widíme Gejssse pro wtrpnj smrt/ctij a sla-
wu korunowaného/aťby milost Božj zaw-
sscky žkusyla smrti.

E Neb gest slussalo na toho sřeze kterehož
wsscky wěcy/a pro kterehož wsscko. Kte-
ryž mnohé Syny přiwedl k slawě/aby roz-
množyle gegich spasenij sřeze vnučenj k do-
konanij přiwedl: Neb ten kteryž poswęcuge/
y ti kteryž poswęceni by wagj/zgednoho w
ssyckni sau: Pro kteražto přyczinu nestydj
se gmenowati gich bratřjmi křa. Zwěsto-
wati budu gmeno twé bratřjmi swým/a v
prostřed Cřkwe chwaliti tebe budu: A opet
já budu w sage wnecho: A opet ginde. A y
já a děti mé kterez dal mi Buoh.

¶ Protož tehda/že děti včastenstwj měli
s tělem a křwí. Non také wtémj včastenst-
wj mel/aby sřeze smrt žkazy toho kteryž
mel wladatstwj smrti/to gest dábla/a aby
wyswobodil ty kteryžto báznj smrti za celého
žiwota swého/byli zawázani službě: Neb
nikdy přirozenj Andělskeho nepřiyal/ale sy-
mé Abrahamowo gest přiyal. A tak wew-
ssim mel podoben brti bratřjmi/aby milost
ny byl/a wěrný Biskup před Bohem/aby
milostiwě odpustil hřjchy lidské: Wtom
zagiste že gest trpěl a poťaussyn/mocen gest
tém/kterj poťausseni by wagj spemahati:

¶ Okazuje že Krystus mnohém wressj gest
nad Moryssse: A že geho máme poslauchati.

¶ Kapitola. III.

A Kotož bratřj/Swatj powolanj
nebestkeho včastni/patřite na Zipo-
stola a Biskupa wyznánj naskeho
Gejssse/kteryž to wěrný gest tomu kdož geý
učinil/yako y Moryssse wewssim domu ge-
ho: Wessj zagiste tento nad Moryssse cti-
hoden gē/čjm hoyněssj čest má domu/ten
kto geý wstawnel: Každý zagiste duom by wá-
od někoho wstawnen / kdo pak wsscky wěcy
stworj/Buoh gest: A Moryssse zagiste
wěrný byl w celém domu Božjím jako slu-
žebnj/aby swědčil o těch wěcech kterez mély
praweny byti: Ale Krystus jakož to syn w

K Ziduom.

domu swém / kterýž to duom my gsine / gestli
že dauffánij a sláwu naděge až do konce per-
nau zachowáme.

C A protož jakož prawý Duch swatý :
Dnes vslyšýteli hlas geho / ne zatvůrtež
srdce wassých / jako při onom popuzení w
den pokušení na pausli / kdež to pokušení
mě otcow wassy / zkusyli a wideli skutky mé.
Protož za čtyřiceti let hněwalo mne pokole-
ní toto : A řekal sem. Tito wždycky blaudij
srdcem. Oni pak nechťeli znáti cest mých / kte-
rýmžto přisáhl sem w hněwě swém / že newe-
gdau w odpočinutí mé.

A Wítež bratři aby snad wněkom zwás
nebylo srdce zlé newěrné / kterěžby odstupo-
walo od Boha žiwého : Ale napomínaytež
se wespolet powšecky dni / dokawadž se dnes
gmenuge / aby nebyl žádný z wás zatvůrzen
oklamáním hřícha.

C Wčasni zagistě Krysta učinění gsine /
ač wšak počátek wjry geho perwný / až do-
konce zachowáme dokudž se řeká : Dnes vs-
lyšýteli hlas geho / ne zatvůrtež srdce wa-
ssých jako při onom zgřeznění / neb některžij
slyšýce hněwali geho / ale ne wšlyckni kteržij
wywedeni z Egipta sřze Mojžiše : Na
kterěž se pak hněwal čtyřiceti leth : zdali ne
naty kteržij gsau hřessyli / gichžto těla padla
sau napausli : Kterýmž gest pak za přisáhl
že ne wegdau w geho odpočinutí / wšak tēm
kteržij sau newěryli genu / a widíme že sau
ne mohli w giti w geho odpočinutí / pro ne-
wěru :

A Apostol okazuje že se máme starati aby-
chom nebeské došli radosti : Do kterěž to potřebij
gest pospýchati.

Kapitola. III.

B O yme se tehda bratři / abychom s-
nad opustýce zaslíbení o w giti w-
odpočinutí geho / nalezen byl někdo z
nás kterýž by tam ne wšel : Ale zagistě y ná-
zwěstowáno gest jako y onémno : Ale nepro-
spěla gim rječ slyšená / poněwadž newěryli
tomu což slyšeli : Protož weydeme w odpo-
činutí kteržij gsine wvěryli : Jakož gest řeč.
Přisáhl sem gim w rozhněwání swém / že ne
weydau do odpočinutí meho. A zagistě řdyž
skutky své Buoh / w ustanowenij swěta do-
konat / powědýno gť takto w gednom mýstie

o sedmém dni : A odpočinul gest Buoh dne
sedmeho od každého díla swého : A tuto opět
že neweydau do odpočinutí meho.

A Ale že wždy některžij magij w giti wto
odpočinutí / a ti kterýmž prwe zwěstowáno
gest / ne wessli sau pro swau newěru : Opět
wkladá yaky gsy / dnes prawě sřze Dawida
po mnohém času / jakož napřed gest powědij
no / řka . Dnes vslyšýteli hlas geho ne za-
tvůrtež srdce wassých / nebo byť byl Jozue
dal gim odpočinutí / nikdy by oginém potom
dni nemluwil : Protož zuostáwat odpoči-
nutí lidu Božímu : Ale kdo gest wšel w
odpočinutí geho / také ten odpočinul od díla
swého / jako y Buoh od swého.

C Protož pospěšmež w giti do onoho od-
počinutí / aby někto ne w padl wryž příklad
nedowěry. Žiwat gest zagistě rječ Boží a
mocná / a pronikawějšij než žádný meč s o-
bau straní ostrý / a dosahuge až do rozděle-
ní žiwota / y ducha / a klawu / y možkuow /
kterýž rozeznawá myšlení / y vmysly srdce /
a není žádné stwoření newiditelné před oči
ma geho / neb wšeckny wěcy sau obnaženy / a
odkryty očima geho / kněmž to máme mlu-
witi.

A Protož magýce Biskupa welikého (kte-
rýžto pronikl nebesa) Gežýše syna Božího /
zachowayme wyznání naděge swé : Ale ne
máme biskupa / kterýž by se nemohl slitowati
nad nemocmi nassými / ale zkuseneho we-
wšem a nám podobného kromě hříchu : Pro-
tož přistupme s dauffánijm k stolicy milosti
geho / abychom milostedenstwij došli / a mi-
lost naležli w čas pomocy :

A Oznamuge Apostol / že to což k Biskupa
přiležalo. Krystus vyplnil : A namýta yak gest o-
tom řežko gim mluwiti.

Kapitola. V.

A Zdy zagistě biskup zlidij wywole-
n / za lidi býwá postawen / w těch
wěcech které sau k Bohu / aby oběto-
wal dary / a oběti za hříchy / kteržijby mohl
slitowání mýti / nad těmi kteržij neznagij a
blaudij / nebo y on sám obklíčen gť nemocí :
A protož powinen gest jakož za lid / takéž y
za sebe sameho oběti obětowati za hříchy .
Aniž kdo také přigýmá sobě cti : Ale kdož po-
wolán bude od Boha / jako Aron.

X ii

B
1 Moy. 11. 2.
Dialm cxlii

Wys. 11. 2

D

Eklez. xv. C.
Dialm. xx. 11
Tijze. viii a

S

A

K Ziduom.

A Takž y Krystus ne sameho sebe osla-
wil aby byl biskupem/ale ten kterýž gest mlu-
vil kněm. Ty gsy Syn muoy/yá dnes z-
plodil gsem tebe: Yakož y na ginem mýstie
prawy. Ty gsy Kněz nawěky wedle řádu
Melchysedechowa: Kterýž to za dnuow
smrtedlnosti své prosby a modlitby obětuge
tomu kterýž mohl geho wyswoboditi odsin-
ti / s křykem welikým a s plácem vslyšsan gť
pro swau poctiwoť: A zagistě gsa synem
Božím/ naučyl se gest poslusenstwú ztoho
co gest trpěl. A k dokonání gsa přiweden/
včiněn gest přycinan spasenij wěcneho/ tēm
kterýž to powolugij genu / nazwán gsa od
Boha Biskupem wedle řádu Melchysede-
chowa.

A Kterémž to nám hluboká gest rječ a k
wyprawenij ne snadná/ poněwadž wy leni-
wú gste k slyšenij: A zagistě kdybyste měli
byti mýstřij pro dlouhy čas/ opět potřebuge-
te abyyste se včyli prwnijm počátkuom rječij
Božích: A včinění gste yako ti kterýž mleka
potřebugij a ne pokrmu twrdeho: Ueb kaž-
dý kdož mleka požýwá/ prázen gest řečy spra-
wedliwosti/ nebo maličky gest: Ale dokona-
lých gest twrdý pokrm/ těch kterýž to z oby-
čege zwyklé magi slyšly k rozeznání dobrě-
ho a zleho:~

¶ Přidává Apostol kterého chce po nechati
včeni / a kterij sau/ a kterij negsau k geho včeni / z
chopni a vžytečnij.

¶ Kapitola. VI.

A Kotož opustjce rječ kteráž počátky
dáwa o Kristu/ k dokonaloťi geho
přistupme/ ne zakládajuce opět za-
kladu počání od skutku mrtwých a wúry
w Boha/ křtu/ včeni a wzkřádanij rukau/ a
wzkřyslenij mrtwých/ a saudu wěcneho: A
to zagistě včinjme pomuožli nám Buoh:
Uebo nemožné gest tēm kterýž sau gednan o
swěcení/ a zakusyli daru nebeskeho/ a včinění
sau včastnjcy Duchu swateho/ okusyli takee
dobrého slowa Božeho a mocy wěku budí-
cýho/ a opět by padli aby se obnowili kupo-
kání/ opět křyjajuce sobě syna Božeho / a
w posměch magjce.

A Země zagistě na kterauž to často deště
přšly/ rodjli bylinu dobrau tēm od kterých
bywá worána / berze požehnání od Boha:

Alle wydawagjce trnů a bloží/ zawrjena gť
a blizka odzlořečenij/ gegjzto konec k spalenij
Dauffámeť pak o wás naymileyšij lepšij
wěcy a blizšij k spasenij ačkoli tak mluwjme
nebt neni nesprawedliwý Buoh / aby se za-
pomenul nad wassij prácy / a nad milowá-
nijm kterege gste okazowali wegměno tcho /
kterýž gste posluhowali swatým/ a gessťe po-
sluhugete: Protož wždy žádame gednoho
každého z wás / abyyste tauž pěcy okazowali
k vyplnění naděge / až do konce/ abyyste ne-
byli včinění leniwij / ale následownjcy těch
kterýž to sřeze wúru/ a trpěliwost dědicně ob-
drží zaslíbenij.

A Abrahamowi zagistě zaslubuge Bůh /
že žádného neměl sřeze kterehož by přysáhl
wěťšijho / přysáhl sřeze sebe sameho/ ržka:
Gistie požehnání dáwage požehnám tebe/ a
rozmnouge rozmnoujím tebe: A tak trpěli-
wě dlouho čekage dosáhl gest zaslíbenij: Li-
dee zagistě/ sřeze wěťšijho než sau sami při-
sahagj/ a wsselitě nesnáze gegich kupotworze-
nij konec gest přisaha: A tak Buoh chřege
wkazati hoyněgij dědicuom zaslíbenij/ a ne-
pohnutost raddy swee mezy své sliby wlozyl
přisahu/ ačbychom sřeze ty dvě wěcy nepo-
hnutelné (pro kterež nemožné gest aby Bůh
lhal) přepewně měli potěšenij/ kterýž to wtj-
káme se abychom trwali w naděgi ná dané/
kteraužto máme yako kotwu duše bezpečnou
a pewnou/ a wcházegjcm až do wnitřno-
stij zaslíbenij: Kdežto před chuodce pro nás
wssel gest Gejzys/ včiněn gsa Biskupem na-
wěky wedle řádu Melchysedechowa:~

¶ Okazuje wywyslenij kněstwú Krystowa
sřeze připomínání Krysta k Melchysedechowi /
kteréhožto kněstwú wysšij bylo naděněstwú z es-
wistě.

¶ Kapitola. VII.

A Entoť zagistě Melchysedech Král
Sálem kněz Boha naywysšijho/
kterýž wysšel wcestu Abrahamowi
když se wracowal odpobitij Králiw / a dal
gemu požehnání/ kterémuž to Abraham dal
desátek zewšseho: Nayprwě zagistě wykla-
dá se Král sprawedlnosti/ potom pak Král
Sálem to gť Král pokoge/ bez otce/ bez ma-
terze/ bez pokolenij/ ani počátku dnuow/ ani
skonání žiwota mage / a připodobněn gsa
synu Božjmu/ zuostáwá Knězem nawěky.

K Ziduom.

Protož pohleďte kterať gest tento kře-
řemůž to y desáťky dal z najlepších věcy A-
braham Patryarcha: A zagistě synowee
Lewi Knězství přigijmagijce / přikázání
magij desáťky bráti od lidí podle zákona / to
gť od bratrů sých / ačkoli y oni possli zbedr
Abrahamových: Ale tento Melchysedech
kterehož to pokolení není počteno mezinimi
desáťky wzal od Abrahama / a tomu kteryž
měl zaslíbení / dal požehnání: Bezewšeho
pak odporu což menšího gest / od většího
přigijmá požehnání: Ale tuto pod zákonem
starým desáťky beran smetediň lidé: Ale
tamto se wysvědčuje / že gest žiw: A at tak
dijm y on Lewi kteryž desáťky bral w Abra-
hamowi desáťky dal / nebo gestě w bedrách
otce byl když se byl potkal Abraham s Mel-
chysedechem.

Byloli gest tehdaž knězství Lewitské
dokonale neš lid podní wzal záto / bylo potře-
bí podle řádu Melchysedechowa aby ginee
knězství powstalo / a ne podle řádu Arono-
wa gimenowáno bylo: A protož poněwadž
gest knězství přeneseno / musy to býti aby
y zákon byl přenesen: Nebo o komž se to pra-
wij / z gineho gest pokolení / kterehožto žád-
ný při oltáři w službě nebywal: Zgewně
gest zagistě že z pokolení Judowa possel gest
Pán náš: W kterémž to pokolení nicehehož
o kněžích Moyses nemluwil.

Al gestě wíce zgewno gest / že wedlee
řádu Melchysedechowa / giny powstal gest
Kněz / kteryž to učiněn gest Knězem ne podle
tělesného přikázání zákona / ale wedle mocy
žiwota ne poruštědlného: Nebo swědčij
přisno. Že ty gsy Knězem nawěky wedle řá-
du Melchysedechowa: A tak zawření stalo
se onoho prwního přikázání / pro geho ne-
pewnost / a ne wžitečnost / neb nicehehož k do-
konalošti nepřiwedl zákon: Ale wwezení lep-
ší naděge skřezení přibližením se k Bohu.

Al kterať weliké gest pak toto že tento v-
činěn gest Knězem / ne bezpráwa přisežného:
Ginij zagistě bywali učiněni Knězi bez
přisahy / ale tento spřisahy skřze toho kteryž
čekl kněmu: Přisahy Pán a nebudeť toho
litowati / ty gsy knězem nawěky: Tim lepšij
ho zákona sljbitel učiněn gest Gejzys.

Al ginij zagistě mnozy bywali Knězi
podle zákona / proto že smrt bránila gim tr-

wati dlúho / ale tento proto že trwá nawěky
wčiněni má knězství. Protož y spasyti mnoho
nawěky / přistup mage skřze sebe sameho k
Bohu otce žiw gsa wždycky aby orodowal
za nás. Job. 19. 25. it. 1. Jh. 2. 2.

Nebo takoweho sluffalo nám mŭti bi-
skupa / swateho / newinného / neposskweněné-
ho odlučěného od hřijšijstiw / a toho kteryž
gest učiněn wyššij nežli nebesa / kterémuž ne-
nŭ potřebij na každý den jako Kněz ginij /
naypraw za swě hřijchy oběti obětowati / po-
tom zalidště / neb to učinil gedni sameho sebe
obětowaw: Zákon zagistě lidi wystawowal
za Knězi / kterijž nedostatkŭ miwali / ale rječ
práwa přisežného kteražto stala se po zákonu
wstawila Syna Božího nawěky dokonale-
ho.

Dowozuge Krysta lepšijho býti poswátých
wěcy služebníka / nad služebníky stareho zákona.

Kapitola VIII.

Ele těchto věcy kterež mluwíme / ta-
to gť summa. Že takoweho máme
biskupa / kteryž to posadil se napra-
wicy stolice welebnosti Boží nanebesy / gsa
služebníkem swatyně / a stánku praweho / kře-
řij postawil Buoh a ne člověk: Každý za-
gistě Biskup k obětowání darow / a obětij
býwa wstanowen: A tak potřebij gest tomu
to také aby měl něco coby obětowal: Nebo
kdyby byl nazemi / anij by Knězem byl / pone-
wadž by byli Knězi kteryž by obětowali da-
ry wedle zákona / kteryž to slanzij stinu a po-
dobenství nebesyčŭ věcy: Jakož gť řečeno
Moysesowí když gest dokonal stánek: Gde
dij a wdělaj wšsectno / wedlee podobenství
kterej gest wkazáno tobě nahuore.

Al ynj pak došel gť rjm lepšijho wřadu /
čijm lepšijho zákona prostředek gest / kteryž
to zákon w zaslubowání lepšijch věcy w-
tworzen gest: Nebo kdy by onen prwnij byl
bez aubony / nebyloby zagistě potřebij hleda-
ti mŭsta zákonu druhému: Nebo porupuge
gey dij. A y dnowě gdau prawij Pán: A
wykonam nad domem Izrahelowým / a nad
domem Judowým zákon nowý / ne wedlee
zákona kteryž sem učinil otcuom gich / w den
w kteryž to wyal gsem ge za rukŭ / abych ge
wywedl z země Egypťské / ale že gsaŭ oni ne
zuostali w zákoně mém / y yá opustil gsem ge
prawij Pán.

X iij

11 Mo. xxv. 8
Skut. vij. 3.

Jere. xxxi. 6.

Excitatio pla- **k Ziduom.**

Bez hřichu vřaze gse tēm/ kterjž čekagij geho
t spasenij strze wjry s.

¶ Okazuje Apofftol že starý zákon hřichu s
bladiti nemohl: Oynamuge wysokořt Kněžstwij
Arystowa/ kterehož potřebij gest poslanchati.

¶ Kapitola X.

Tijm zagistě mage zákon budaucy
ho dobreho/ ale ne O braz praway
řech wěcy/ poněwadž powšsečna lé
ta tēmni obětmi/ kterej se obětugij bezpřestani
nemij nřdý přistupugicých/ dořonalých v
činiti/ ginat přestalo by obětowanij/ proto že
by nižadneho potom nemeli swědomi hřicha
činitelē řech obětij/ gsaue gednau wyciřtění
Ale strze ty oběti připomijnanij hřichu na
řazde lēto dege se: Nebo nemožné gest/ aby
řrew Byřowa/ neb Rozłowa s bladiti mo
hla hřichy.

¶ Protož wchazege na swět prawij: O
bětij/ a obětowanij nechřel sy/ ale řelo zpřis
bils mi/ zápalné oběti a zahřich nelibily se to
bē: Tehdy řekl sem: A y gdu/ napočatku
Knih psano gest o mně/ abych činil Bože
wuli twau: Swrchu powědew/ že oběti a
obětowanij/ a zápalných obětij za hřich ne
chřel sy/ aniž se tobě libij co gse podle zákona
obětuge: Protož řekl sem. A y gdu abych
činil Bože wuli twau: Odgimá prawnij/ a
by poslednějšij vřtanowil/ w kterej to wuli
poswěceni sine strze obětowanij řela Geziřse
Kryřta gednau.

¶ A řazdy zagistě Kněz přistogij nakaž
dy den přislubuge/ a gednostayné oběti ča
sto obětuge/ kterej to niřdy nemohau od gij
ti hřichu: Ale tento za hřichy gednau obē
towaw obēt/ sedij nawěky naprawicy Bo
žij/ giř gine nečelage/ než aby položenij byli ne
přelē ge zapodnoži noh ge: Nebo gednu obē
tij/ dořonalē včinił nawěky ty řterich poswē
til. Name pař na swědeřtwij ducha swate
Nebo řdyž gest řekl: Torot gest zákon řterij
swědčiti budu k nřjm potěch dnech/ prawij
Pán/ dáwage zákon mřj w ředce gegich/ a
nagich myřli gey napřiři/ a hřichu a nepra
wořtij gegich/ nebudu zpominati wjce: A
řdež gest hřichum odpuřtění/ giř nemij potře
bij aby řywala obēt zahřichy.

¶ Protož magice daufanij bratřij/ že
waydem do Swatyně pro řrew Kryřta

wu: Nebo Kryřta weliký Kněz domu Bo
žijho/ začal gest nám kněbi cestu nowau/ a ži
wau strze zakřytij/ to gest řelo swē: Přistu
pmej sprawnij ředcein/ a řcelau wěrau/
řtropenā magice ředce od zleho swědomij/ a
vmyře řelo wodau čistij/ y držmej naděgi ná
řti wyznānij ne vchylne/ neb gest wěrnij řre
řij nám zařlibil/ a pilni bud me řebe/ pomřka
gijce gedni drubých k řařce/ a k dořejm řřu
řim/ ne opauffřegijce řhromāžděnj swēho/
yařož obyčey magij neřterij/ ale řěřijce řebe
a tijn wjce čijn se den řaudnij přibřijuge.

¶ Nebo dobrowolně hřěřicijm nám po
přiřetij znamořti prawdy/ giř nemij pozuřta
wena za hřichy obēt/ ale očelawanj neyate
hrozne/ řaudu a obně přikřořti/ řterāž řpa
lij protiwnijky: Wřřak přěřtaupilliby řdo
zákon Mořijřřij/ beřewřřij lřjtořti podedwē
ma neb řtmi swědky vmiřa: Mořem wrij
ce zato mēyte/ že wěřřijch mřř řobē zařľubij
ge řdoby řyna Božijho potlačowal/ a řrew
zákona zapořřřwennu mēl/ wřterej to poswē
cen gest/ a duchu milořti včinił potupu: Wrij
me zagistě řdo gest řekl: Moř pomřřij/ a y ař
zaplatijm: A opēt. Žie řauditi bude Pán lid
řwrij: Hrozneč gest vpadnauti w řuce Bo
ha žiwēho.

¶ A protož zpomijnayte na dny prawnij
wřterychž to ořwiceni řauce/ weliký řoy řna
řřeli řte vřpenij: A řginē řřany zagistě pr
pohaněnj/ a zāmuckij diwadlem řte včinił.
Opēt s řginē řřany včinił gřte towarjřřij
řech řterij wřemž trapanij byli/ neb y ř wēz
řijm lřjtořtiwēřte se ořkazowali: A řdyž wām
řřatky brali wāřře/ řřadořřij gřte to přigima
li/ wēdauce je lepřřij/ a řřwānliwēyřřij zbořij
māte wnebeřřij: Protož neřtracuyte dau
řřanij swēho/ řterej mā welikau odplatu:
Trpěliwōřti zagistě wām potřebij gest/ aby
řřte wuli Božij činiłce dořahli zařľibenij: Ne
bo gēřřte pomālēm řařu ten řterij mā přigiti
přiřde/ a nebude me řřřati: Sprawnedli
wy pař mrij zwiřij žiw gest/ pařli ře od řeh
ne/ nebude řeliřiti duřři mē/ ale mrij nebyway
me řynowē od řřemij k zātracenij/ ale wrij k
nabyřtij žiwota.

¶ Wrij Apofftol že se māme Kryřtu podřař
řřte wřřu: Řčerauj to wypiřijuge s welmi řřioř
řym wychwalowanijm.

¶ Kapitola XI.

X V

ne pe
culi
aris.

11 2

v Mo. xviii. 6
Mat. xviii. 6
ij Ro. xii. 2.

v Mt. xxxii. 6
Řřm. xii. 2
Wjř. vi. 2

Abakuk ii. 2.
Řřima. x. 2
Galla. iii. 2

Quadrantur
quid sit

¶ k Ziduom.

A Ira pak gest/podstata těch wěcy o
kterých gest naděge/diwod newi-
ditedlných: Wtē zagistē wjře swē-
dectwū došli gsau stařū otcowē: Werau
porozumjwame/že učiněni sa u wěkowē slo-
wem božijm aby znewiditedlných wěcy byly
widitelne: Wjru lepšij obět obětowal Abel
nežli Kayn Bohu/ sťrže kteraužto oswědče-
no gest že byl sprawedliwý/ neš gest sám bůh
wydawal swēdectwū obětem geho/ a sťrže
wjru gij vměw/ gessē mluwū.

Werau Enoch přenesen gest/ aby ne-
widel smrti/ a není nalezen neš gest gey bůh
zaneš/ prwe zagistē nežli gest přenesen/ měl
swēdectwū že gest libil Bohu: Ale bez wj-
ry nelze se libiti Bohu: Musyť tehda k do-
chce přystup mjeti k Bohu/ wěriti že gest/ a

Werau Noe wzaw odpowēd ořech wěcech kte-
ré gessē nebyly widijny/ boge se/ připrawo-
wal Koráb k zachowanij čeledi swē/ sťrže kte-
rýž to potupil swēt/ a ustanowen gest dēdi-
cem té sprawedlnosti kteráž gest sťrže wjru

Werau/ kterýž slowe Abraham vpo-
slechl Boha/ a wyssel na mjesto/ kterěž měl
wzryti za dēdictwū/ a šsel newěda kam gde:
Werau bydlil wzemi zašlibenē jako w cizy
w chalupách přebywage s Izakem/ a Jako-
bem/ kterýž byli spolu dēdicowē tohož zašlibe-
nij: Nedo očekáwal gest základ magicyho

C mēsta/ kterehož to Kjemelnij/ a sťwocitel
gest Bůh: Werau take y Sara neplodná
moc semene kupočetij gest přiyala/ a to k do-
mē času/ wěku/ neš gest wěřila/ že gest wěr-
ný kterýž gij zašlibowal: A protož od ged-
noho/ a to jako odpolu mrtweho množstwū
welikē posslo/ jako hwězdy nebeské/ a jako
pišet kterýž gest nabřehu mořstwem bezpoctu

Podle wjry zeměli gsau tito wssicni
nepřiyawšše zašlibenij/ ale zdaleka kněmu
prohledagice/ a s radostij geho čekagijce/ a
wyznawagijce že sa u pautnicy/ a hostē na ze-
mi: Nleš kterij toto prawū/ wyznamenawa-
gi že wlasti swēhledagij: A byť se zagistē by-
li na omu rozpominali z kterěž sa u wyssli/ mě-
li sa u giste čas domij zase se wratiti/ ale nynij
lepšij wlasti žadagij/ to gest nebeské: Pro-
tož nestydij gse Buoh slauti gegich Bohem/
neš gest gim připrawil Mjesto.

Werau obětowal Abraham Izaka k.

dyž byl zřusen/ a gednorozeneho obětowal/
w kterémž to byl přiyal zašlibenij: Kněmuž
gest powēdjno/ že w Izakowi slauti bude to
bē symē/ mage zato že mocen gē Bůh y zmrt-
wych wzkřis yti geho: Protož take y wprti-
slowij gest gey přiyal: Werau obudaucy ch-
wěcech dal pozechnanij Izak Jakobowi/ a
Ezau.

A Swjry Jakob mage vměiti každěmu z
synūw Jozefowých dawal pozechnanij/ A
poklonil se wrchu prutu geho: Swjry Jo-
zef mage vměiti/ zmiku čine že synowe Izra-
helsťrj magij wygiti z země Egipťské/ y roz-
kázal ořostech swých: Werau Moyses
když se byl narodil/ tajně chowan gest od ro-
dicūw swých zatti mēsyce/ proto že sa u wide-
li pětne nemluwnatko/ a nebali se waypowē-
di Králowstē.

Werau Moyses welikým sa učinēn
zapřel se byti synem dcery Faraonowy/ wy-
wolil sobe raděgij aby trapien byl s lidem bo-
žijm/ nežby měl vřessenij časného hřichu/ ma-
ge zato/ že pohanienij Krystowo gest lepšij
nežli pokladowē Egipťstij/ neš gest proble-
dal k odplatē wěcnē: Swjry opustil gest
Egipt/ a nestydel gse wkrutnosti Králowy/
neš gest newiditelneho Boha čekal/ tak jako
by gey widel: Werau slawně gedl Beran-
ka/ a slawil wylitij k rwe/ aby ten kterýž gest
hubil praworozenē/ nedotekl se gich: Werau
přessli moře čerwenē/ jakož to posťichē zemi/
toho chťijce dowestij Egipťstij ztonuli sa u:
Sťrže wjru zdi mēsta Gerycho padly gsau
když zasedm dnij sa u ge obchazeli: Werau
Káb newěstka nezahynula s newěrnými/
neš gest přiyala speheře vpořogi.

A což gessē powijm: nestacit mi zagi-
stē čas k wyprawowanij o Gedeonowi/ o
Barachowi/ o Samsonowi/ o Gepte/ o
Dawidowi/ o Samuelowi/ a o Prorocy ch
Kterýž to sťrže wjru přemahali/ králowst-
wū/ činili sprawedlnost/ dochazeli zašlibenij
zacpawali vsta Lwum/ vhařřowali prud-
kost ohně/ zapuzowali ořrost meče/ powstá-
wali znemoczy/ sylnij učiněni gsau w bogi/
woyřta zahaneli cyzozemcūw/ přigimaly
sa u zeny/ wzkřisšene mrtwē swē.

Ginij pak rozťahowanij gsau nepřigi-
magijce wyswobozenij/ aby lepšij našli w
zkřisšenij: Ginij pak trpěli posmijwanij/ a

1 Mo. v. 2.
Mad. 111. 2.
Ekle. xliij. C
q Mach. 11. 3.

1 Mo. vi. 3.
Ekle. xliij. E.

1 Mo. xij. a
Wjrych xij. a

1 Mo. xxi. 2.

1 Mo. xxi. 2.
Ekle. xliij. c

1 Mo. xxi. 2.
Tudij. xliij. c

1 Mo. i. 2.

1 Mo. 11. 2.

1 Mo. xxi. 2.
1 Mo. xliij. c
Tudij. 11. 2.

1 Mo. xxi. 2.

1 Mo. xxi. 2.

1 Mo. xxi. 2.

K Zidum.

bití/a také y okowy/y žalařowaní: Ka-
menowaní sau/sekání sau/pokauffení gsau/
mečem zmordowaní sau: W hauných cho-
diwali/a wkožech kóžlecich/chudobu trpice/
sfužowaní sauce a trapaní/ kterýchž to svět
nebyl hoden/popauštěných sau blaudili y po-
horách/y w gestýnách/y w daupatech zem-
ských: A ti wšickni swědectwum wýry
žkuffení sauce/nepřiyali zašlubení/a to Bož-
ským gednaním pro naše lepšší/ aby bez-
nás dokonání swého nepřiyali:~

¶ Tawodí 2posstol nato aby chom trestaní
prohřích y snasseli/a gich se warowali/klade powa-
by stareho y nowého zákona.

¶ Kapitola XII.

Kotož y my magyce na příklad/tak
weliké množství jako oblať swěd-
kůw/ složíce s sebe každé břímě /
y hřích/ kterýchž nás obkličuje/ strže trpě-
lost bžme k vloženému nám bogi/ patříce
narozmnožiteli wýry/a skonawatele Gežij-
še/kterýchž to předložiw sobě radost podsta-
pil smrt křtíže/a opowaziw se hanby / y sedí
naprawicy Boží.

Protož často se naň rozpomínayte kte-
rýchž to takowé proti sobě samému / od hřis-
ných trpěl odmlauwaní/abyšste ne wstawa-
li na swých myslích bynauce: Wšak gste
pak gste nezprotiwili se do křwe wylití pro-
ti hřichu bojugíce/a zapomněli ste napoře-
šení/kterýchž jako synům mluwí wám/řka.
Synu můj nezamítay kážné Boží/ aniž v-
staway když od něho trestán budeš: Neboť
tohoť Buoh miluje/tohoť třešce/a mešká
každého syna kteréhož přigíná.

Terwaytež w kážni/nebť Buoh wám
yakožto synům se okazuge: Nebo/kterýchž g-
syn kteréhožby netrestal otec: Tež y wy ney-
gsteli w kážni/kterýchžto wšickni synowé wča-
stni sau/tehda gste zcyzoložtwa porození/a
negste synowé: Wšak zagiste rodiče tělesné
měli sme/kterýchž nás učili a wedli k dobremu
wedlé swé wíle/a wpoctiwošti gsmě ge mě-
li/wšak mnohem wíce poslušni máme by-
ti otce duchu w abychom žiwí byli:~ A
onino zagiste zaťratý čas wedlé wíle swé v-
čili nás/ale tento tomu což gest wžitečné aby-
chom na sebe přigínali poswěcení geho: Ka-
ždé pak trestaní času nyněšsijho/ nežda se

by bylo přičinou radosti ale zamutku/ ale po
toto času/ přinese wžití welmi pokojný spra-
wedlnosti/ těm kterýchž w něm žkuffení budau

¶ Protož lených rukau/ a zemlených ko-
len pozdwihněte / a prawě křoky činite swy-
ma nohama/ aby žádný zwás kulhage neb-
laudil/ ale raděgu byl vzdrawen: Pokoy
měyte sewsseni/ A swatosti žiwota nasle-
dujte/bežkerěž to žádný ne wžij Boha/pro
hledagíce aby se žádný nepokřywal předmi-
lostí Boží/ aby žádný kořen hořky naho-
ru rosta nepřekážel/a strže něj byliby posst-
wornění mnozy: A aby žádný nebywal smil-
níkem/ani ohyzdným jako Ezau/ kterýchžto
zagednu křmi prodal/ práwo swé prwor-
zené/a wězte že potom žadage dědičné wlasti
požehnáním/ y zawržen gť neb nenalezl m-
sta kupokání/ ačkoli s placem geho hledal.

¶ Neb nepřistoupili gste k hmotnému/a
přistupitedlnému ohni/a kwichru/a k mra-
čce/a k bauři/a k zwuku trauby/a k hlasu slow
kterýchž kdož sau slyšeli/ wyluwali se aby
křmím nebylo mluweno slowo/neb sau nemo-
bli sněsti toho co bylo praweno: A dotkneli
se howado hory/budeť w kámenowano: A
tak hrozne bylo co sau widěli/že y Moyses
řekl: Lel sem se až se y třeš.

¶ Ale přistoupilište k hoře Syon/a k mě-
stu Boha žiwého Geruzalemu Nebeštemu
a k upřitomnosti mnoho tisýciw Anđeluw
a k Cyřkwi prwních swatých/ kterýchž nap-
sání sū w nebesých/a k Bohu sandcy wšech
lidí/a k duchu swatému sprawedliwých a
dokonalých/a k smircy nowého zákona Ge-
žissowi/a k wylití křwe geho/kteráž lépe mlu-
wí než krew Abelowa.

¶ Wězte abyšste ne odpirali tomu/ kterýchž
wám mluwí/neb poněwadž onino ne wšli
pomsty boží/kterýchž odpirali tomu kterýchž na
zemi mluwíwal křmím/mnohem wíce my ne
wposlechnemeli toho/kterýchž z nebe mluwil k
nám/gehož hlas tehdaž hybal zemí: Ale ny
mž zašluge řka: Gste gednau/a yáť po-
hnu/netolito zemí/ ale y nebem: Wtom že
prawí. Gste gednau/okazuge/ že má byti
něyake změnení těch wěcy/kterýchž nyní gsau
pohnutedlné: A to mž učiniti/ nebo sau str-
že něho stwořeny/aby zůstaly ty wěcy kterýchž
sau nepohnutedlné: A tak my křalowství
nepohnutedlné přiyawše.

Rjgm.xij. d

1170.xxv. f

1171.xxvi. g

1170.xix b

1171.xx C.

1170.xix b

S

G

Agge.ii. B.

K Židuom.

v Mo. III. d

Máme milost kteraž to lůbice se Bohu / služme genu s bázní / a s poctiwoostí :
Ueb zagistě Bůh náš oheň spalugicý gest.

Uapomíná Apóstol k dobrým skutkům / y při bližních / y při sobě / y při svých zprawcých / A prosy aby se zanecho modlili / tohož jim sám vděkuje / činí jim pozdrawení.

Kapitola XIII.

21
Křm. xij. c
I Petr. III. b

Alša bratrská budíž mezy wami / a přiwětiwoostí nezapomínayte /
strze nů zagistě někteří lůbili sa se Bohu / Edyž sa Anděly do hospody přigimali: Pamatuyte na wězně / yakobyšste wězně byli / a na pracowitě yakoz to y sami wěle bydlíce : Budíž mezy wsemi wami poctiwě manjšstwo / a lože neposřworněne neš Smilnůky / a cyzoložnůky sauditi bude Bůh: Buděť mrawnůj bez lakomstwu / do ští magůce natom což máte : Oně gest zagistě řekl: Ne nechám tebe ani opustim / tak abyhom s dauffaním řikali: Pán mi spomocnůj gest / nebudu gse bati by mi co wěmil člowěk: Pamatuytež nazprawce wasse / kte řiž sa mluwili k wám slowo Božj / nagegichžto patřice smet a obcowanůj / nasledny tež wůry: Gežjss Krystus gest wčera y dnes / on y nawěky:~

Joz. 12.

Zi. III. c

8

Učením rozličným / a hostinštým nedayte se swoditi: Wyborně gest zagistee milostij vperwniti srdce / nepokrmý / kterž ne prospěli tēm kteržž w nich chodili: Máme zagistě oltář / z kterehož nemagůj mocy gůsti ti kteržž štánku slaužj: Ueb kterých howad krew wnassina býwala do Swatyně / od Biskupa za hřích / těch těla palena býwala wně kromě stanůw: A protož y Pán Gežjss / aby poswětil lidu krewi swau / před bra nautrpel gest: Protož wýgdeme kněmu wen z stanůw / pohaněnj geho nesíce: Ueb nemame zde města zůstawagicyho / ale bu daucyho hledame.

III. m. XIX. a

Mich. II. C

Protož strze něho obětuyte / obět chwaly wždycky Bohu / to gest wšitěk aušť wyznawagicých gse gměnu geho: Alnuž ny pak dáwanj a zdůlnosti nezapomínayte / neš takowými obětmi zasluhowán býwá Bůh.

Poslušni buděte zprawcy wassich / a poddani buděte jim / oniě zagistě pilně bdiž /

yako počet magůce wydati za duše wasse / akdy s radostij to činili / a ne yako plačice / neb se to nehodij wám: Modlte se zanáš: Daufame zagistě / že dobré swědomij máme mezy wsemi žadagice swatě obcowati / a tům pilněgij prosym was abyšste to činili / a bych se brzo nawratil k wám.

Buoh pak potoge / kteržto wzkřisyl z mrtwých welikého Pastyře owec / welkwi swědectwůj wěčneho / Pána nášeho Gežjss Krysta / on was zpusob kewssemu dobremu / abyšste plnili wůli geho / konage w was to což se libij genu / strze Gežjss Krysta / genuž gest slawa nawěky weluow Amen:~

Prosymě was také bratrj / abyšste trpěliwě přiyali slowo potěsseni / neb zagistee krátce gsem napsal wám: Znaytež také bratra nášeho Tymotea poslaneho k wám skterymž to nawratiteli se brzo / přigdu a wž tům was: Pozdrawtež wssch wřednůkřw swých y wssch swatých: Pozdrawugůj was wssickni bratrj z Wlach: Milost Božj s wsemi wami Amen.

Skonawá se Epistola Swateho Pawla k Židuom.

Poczinagůj se Skutkowee

Apóstoluow / kterež to Swatý Lukass sepsal Teofilowi / Předmluwa w kazu ge dru há po Jeronymowě / připočatku spisowanj Čtenj geho.

Lukass Ewangelista wypisuge wstaupenj Krysta pána / Geslanj Ducha swateho: **M**nohé skutky Apóstolské / Uaywice pak Swateho Pawla: Wypisuge také ktera se Cykew swatá napočatku se rozmáhala: **A** gest **B**apitol XXVIII.

Přikazuje Krystus Apóstolům ne odcházeti od Geruzalema / a o Krystowu naněbe wstůpenj / a o wywolenj Marce na místo Sidasswo.